

**รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการบริหารจัดการเครือข่ายการศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดกาฬสินธุ์**

**Competency Development Model of Network Management of Informal
Education and Non-Formal Education in Kalasin, Province**

อดิสร ภูกงลี¹, รศ.ดร.ยุภาพร ยูภาศ² และ รศ.ดร.ภักดี โพธิ์สิงห์³
Adison Phookonglee, Assoc. Prof. Dr. Yupaporn Yupas and
Assoc. Prof. Dr. Pakdee Phosing

Received	Reviewed	Revised	Accepted
14/03/2019	15/03/2019	11/05/2019	27/05/2019

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อสมรรถนะการบริหารจัดการเครือข่ายการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการบริหารจัดการเครือข่ายการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และเพื่อทดลองใช้ และประเมินผลรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการบริหารจัดการเครือข่ายการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดกาฬสินธุ์ กลุ่มตัวอย่างเป็นสมาชิกเครือข่ายการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย 5 ขั้นตอน แบบสอบถาม แบบประเมินความสอดคล้อง และแบบประเมินสมรรถนะการปฏิบัติงาน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน Multiple Regression Analysis และ Paired t-test

ผลการวิจัย พบว่า 1) ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาสมรรถนะการบริหารจัดการเครือข่ายการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ได้แก่ 1.1) สมรรถนะด้านการทำงานเป็นทีม และประสานงาน 1.2) สมรรถนะด้านความรู้ในงาน 1.3) สมรรถนะด้านการบริหารความคิดเชิงวิเคราะห์ 1.4) สมรรถนะด้านการคิดเชิงระบบ 1.5) สมรรถนะด้านการเป็นผู้นำ 1.6) สมรรถนะด้านการติดต่อสื่อสารที่ดี และ 1.7) สมรรถนะด้านการบริหารการเปลี่ยนแปลง ตัวแปรทั้งหมดร่วมกันทำนายประสิทธิผลการบริหารจัดการเครือข่ายได้ คิดเป็นร้อยละ 86.6 2) รูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายการศึกษานอก

¹ นักศึกษาลัทธิสุตร ปร.ด. (รัฐประศาสนศาสตร์) คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
D.P.A. Student (Public Administration) Faculty of Political Science and Public Administration,
Mahasarakham Rajabhat University : Email : Adisorn.2510@hotmail.com

² อาจารย์ประจำ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
Lecturer of Faculty of Political Sciences and Public Administration, Rajabhat Mahasarakham University.
E-mail : yupaporn_yu1@yahoo.com

³ อาจารย์ประจำ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
Lecturer of Faculty of Political Sciences and Public Administration, Rajabhat Mahasarakham University.
E-mail : eliti_pana@hotmail.com

ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดกาฬสินธุ์ ประกอบด้วย 5 ชั้น ได้แก่ การตระหนักถึงความจำเป็นของเครือข่าย/ร่วมกันวิเคราะห์ปัญหา/คืนข้อมูล วางแผน และสร้างพันธะสัญญาร่วมกัน การปฏิบัติตามแผน การรักษาความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง และการประเมินผลลัพธ์ การสะท้อนผล และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (APIRE Model) โดยที่รูปแบบการบริหารจัดการฯ มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (Mean = 4.73, S.D. = 0.21, Mdn = 4.50-5.00) และ 3) ภายหลังจากการพัฒนา พบว่าเครือข่ายมีสมรรถนะการบริหารจัดการ โดยรวมทุกด้าน เพิ่มขึ้นจากก่อนการพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (P-Value < 0.001)

คำสำคัญ : เครือข่าย, บริหารจัดการ, การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

Abstract

This study has three major purposes are to 1) investigate factors affecting network management of informal education and informal education, 2) create network management models of informal education and informal education, and 3) implement and evaluate network management model of informal education and informal education in Kalasin province. The samples were selected from members of informal and informal education networks. Tools used in research to collect information as a form of network management, education, non-formal and informal education 5 steps evaluation questionnaire consistent, and performance appraisal. Statistics used in data analysis were mean, standard deviation, multiple regression analysis and paired t-test.

It was concluded that in the first part ; Independent variables affect network management, informal education and informal education. The variables are selected in the respective equations were 1) teamwork and coordination skills, 2) competency competence, 3) analytical thinking competence, 4) systematic thinking competency, 5) leadership competencies, 6)good communication performance, and 7) change management performance. All variables together predict of network management 86.6%. In the second part ; the network management model in Kalasin Province consists of 5 stages : (1) awareness of need for network/sharing, (2) problem analysis/restoration Plan and create a shared commitment, (3) Plan implementation, (4) Keeping relationship going and evaluation, (5) reflection and learning (APIRE Model), and In the third part ; after development, it was found that network had management capabilities, all in all, increased significantly before development (P-Value <0.001). The mean score was the highest (Mean = 4.73, S.D. = 0.21, Mdn = 4.50-5.00).

Keyword : Network, Management, and Informal Education and Non-Formal Education

บทนำ

ยุทธศาสตร์การพัฒนาคอนสัจคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่าง ยั่งยืนในแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559) เรื่อง การส่งเสริมการเรียนรู้ของชุมชนให้ความสำคัญกับการสนับสนุนการจัดกิจกรรมการศึกษา และการเรียนรู้ที่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชน และชุมชนให้ทันเวลา จัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเชิงรุกที่หลากหลาย ทันสมัย สร้างสรรค์ ต่อเนื่อง และส่งเสริมการอ่านในรูปแบบต่าง ๆ ในชุมชน (Prime Minister's Office. 2011 : 11) ขณะเดียวกันการศึกษาตลอดชีวิตมุ่งพัฒนาคอนสัจคมในระยะยาว โดยให้ความสำคัญการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการศึกษา แต่สถานการณ์จริงในปัจจุบันยังพบว่า ความร่วมมือจากเครือข่ายต่าง ๆ ยังมีน้อย และมีปัญหาในการดำเนินงาน (Sakkarin Chonpracha. 2007 : 2) มาร่วมสอน หรือทดแทนการศึกษาในระบบ เช่น การศึกษานอกระบบ (Non-Formal Education) เป็นต้น ดังผลการวิจัยของ Office of the Private Education Commission (2002 : 25 ; Office of the National Education Commission. 2002 : 122-123, Theera Runchareon. 2002 : 4-6) พบว่า ครูไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย ขาดการบูรณาการหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น ขาดการประยุกต์ใช้วัสดุ อุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ขาดการแสวงหา และนำสื่อเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน มีความรู้ความสามารถไม่ตรงกับสาขาวิชาที่สอน ขาดประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนในกรณีที่เกิด ที่มีความรู้พื้นฐาน และวัยที่แตกต่างกัน

แนวคิดการจัดการศึกษาให้แก่ชุมชนโดยอาศัยเครือข่ายการเรียนรู้ปรากฏขึ้น เมื่อมีการประกาศปฏิญญาโลกว่าด้วยการศึกษาปวงชน เมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ. 2533 ซึ่งให้ความสำคัญกับการจัดระบบเครือข่ายการเรียนรู้ เพื่อให้ประชาชนได้มีโอกาสได้เรียนรู้อย่างกว้างขวางและต่อเนื่องตลอดชีวิต รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนให้มีการนำเทคโนโลยีทันสมัยมาใช้ เพื่อขยายบริการการศึกษา เพื่อแลกเปลี่ยนและกระจายความรู้ข้อมูลข่าวสารไปสู่วงกว้างอย่างรวดเร็ว (Jatuporn Sutthiwitwat. 2011 : 144) ผลการศึกษาของ Thitichaporn Phongjan (2010 : 75-76) พบว่า เครือข่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาของชุมชน จัดทำแผนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาของชุมชนในการพัฒนาการศึกษา นอกจากนี้ เครือข่ายยังให้ความช่วยเหลือในการประสานงานระหว่างหน่วยงานกับชุมชนสนับสนุนกิจกรรม เพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างศูนย์การเรียนรู้ชุมชนกับชุมชนในพื้นที่ เช่นเดียวกับผลการวิจัยของ Thawinee Suphutthikul (2007 : 112-125) ซึ่งพบว่า การจัดกิจกรรม เพื่อปรับเปลี่ยนกระบวนการพึ่งพาของผู้ป่วยยาเสพติดในการศึกษานอกระบบโรงเรียน ประกอบด้วย กิจกรรมรู้สึกไม่พอใจกับสภาพการณ์ที่เป็นอยู่ การตรวจสอบตนเอง การประเมินตนเอง การวิพากษ์วิจารณ์ร่วมกัน การค้นหาทางเลือก การวางแผนปฏิบัติ การศึกษาหาความรู้ ทักษะที่ใช้เพื่อดำเนินตามแผน การทดลองการประเมินผลย้อนกลับ การพัฒนาความสามารถและความเชื่อมั่นบทบาทใหม่ และการบูรณาการนวัตกรรมกับวิถีชีวิต และกลุ่มทดลองมีระดับพฤติกรรมแบบพึ่งพาหลังการทดลองต่ำกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 เช่นเดียวกับ การสำรวจความต้องการของประชาชน พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ต้องการให้การศึกษานอกระบบมีการจัดกิจกรรม และเนื้อหาอยู่ในระดับมาก โดยต้องการให้จัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การจัดกิจกรรมสำหรับกลุ่มบุคคลตามช่วงอายุ เช่น การเล่นกีฬา

.....
สำหรับเด็ก การฝึกอาชีพสำหรับวัยรุ่น การดูแลสุขภาพตนเอง สำหรับผู้สูงอายุ (Ratchada Kongkaluang, 2007 : 116)

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ช่างต้น ชี้ให้เห็นว่า การสร้างเครือข่ายการทำงาน กศน. อำเภอ เป็นกระบวนการสร้างภาคีเครือข่ายทางสังคม เพื่อความร่วมมือในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พุทธศักราช 2551 รวมทั้งนโยบาย และยุทธศาสตร์การจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ได้เน้นย้ำให้หน่วยงาน สถานศึกษา สังกัด กศน. ส่งเสริม สนับสนุน ร่วมมือกับภาคีเครือข่ายจัดการศึกษา ร่วมกัน จากการถอดองค์ความรู้ในประเด็นการสร้างเครือข่ายการทำงาน กศน. จากการปฏิบัติจริงของ บุคลากร กศน. ในแต่ละพื้นที่ พบว่า การสร้างภาคีเครือข่ายเริ่มก่อเกิดจากความสัมพันธ์ในระดับปัจเจกบุคคล นั่นคือ ผู้บริหาร ครูในหน่วยงาน สถานศึกษา สังกัด กศน. มีการสร้างความสัมพันธ์ส่วนบุคคลในการทำงานร่วมกันในระดับพื้นที่มาก่อน ก่อให้เกิดความคุ้นเคย เกิดความสัมพันธ์ส่วนบุคคล และเคยร่วมจัดกิจกรรมในพื้นที่ร่วมกันมาก่อน มีความไว้วางใจ ในการทำงานซึ่งกันและกัน จากนั้นมีการพัฒนาความสัมพันธ์ในระดับกลุ่มองค์กรกระบวนการความร่วมมือที่ก่อให้เกิดการทำงานร่วมกันขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดกิจกรรมในแต่ละโครงการเป็นหลัก เมื่อมีเป้าหมายการทำงานในโครงการนั้น ๆ ตรงกันความร่วมมือในการทำงาน ในแต่ละครั้งจึงเกิดขึ้น ดังนั้น ผู้วิจัย จึงได้ศึกษารูปแบบ การพัฒนาสมรรถนะบริหารจัดการเครือข่ายการศึกษานอกและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งผลของการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์โดยตรงต่อสำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน หน่วยงานภาครัฐ องค์กรชุมชน และองค์กรภาคเอกชน ในการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยที่เป็นรูปธรรม อันจะเป็นพื้นฐานนำไปสู่สังคมแห่งความรู้ และสังคมแห่งภูมิปัญญาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อสมรรถนะการบริหารจัดการเครือข่ายการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดกาฬสินธุ์
2. เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการบริหารจัดการเครือข่ายการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดกาฬสินธุ์
3. เพื่อทดลองใช้ และประเมินผลรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการบริหารจัดการเครือข่ายการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดกาฬสินธุ์

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยระยะที่ 1 การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อสมรรถนะการบริหารจัดการเครือข่ายการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดกาฬสินธุ์

1.1 ขอบเขตด้านพื้นที่ : การศึกษาครั้งนี้ศึกษากับเครือข่ายการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดกาฬสินธุ์

1.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา : การพัฒนาสมรรถนะเครือข่ายการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดกาฬสินธุ์ ได้แก่ สมรรถนะการบริหารการเปลี่ยนแปลง สมรรถนะการคิดเชิง

ระบบ สมรรถนะความรู้ในงาน สมรรถนะการติดต่อสื่อสารที่ดี สมรรถนะการทำงานเป็นทีม สมรรถนะประสานงานการบริหารความคิดเชิงวิเคราะห์ และสมรรถนะการเป็นผู้นำ

1.3 ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

1.3.1. ประชากร การวิจัยในครั้งนี้มีหน่วยการวิเคราะห์ (Unit of Analysis) เป็นปัจเจกบุคคล เป็นสมาชิกภาคีเครือข่ายการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดกาฬสินธุ์ ช่วงปี 2558-2559 และอาศัยอยู่ จนถึงเวลาที่มีการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ เดือนกันยายน-ตุลาคม พ.ศ. 2559 บุคคลเหล่านี้ ยังคงสภาพเป็นสมาชิกภาคีเครือข่ายการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยจากการลงพื้นที่สำรวจ (Pre-Survey) สัมภาษณ์ผู้นำชุมชน และชาวบ้าน และจากการทำแบบประเมินเครือข่ายที่ ผู้วิจัย สร้างขึ้นมาจำนวนเครือข่าย 145 เครือข่าย สมาชิก จำนวน 560 คน

1.3.2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ สมาชิกภาคีเครือข่ายการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 233 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีจับฉลาก

1.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา : เมษายน-กรกฎาคม 2557

การวิจัยระยะที่ 2 การสร้างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการบริหารจัดการเครือข่ายการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดกาฬสินธุ์

2.1 ขอบเขตด้านพื้นที่ : การศึกษาครั้งนี้ศึกษากับเครือข่ายการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดกาฬสินธุ์

2.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา : รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการบริหารจัดการเครือข่ายการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดกาฬสินธุ์

2.3 ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล : กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 12 คน ที่ได้มาจากการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา : สิงหาคม-ธันวาคม 2557

การวิจัยระยะที่ 3 การทดลองใช้ และประเมินผลรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการบริหารจัดการเครือข่ายการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดกาฬสินธุ์

3.1 ขอบเขตด้านพื้นที่ : การศึกษาครั้งนี้ศึกษากับเครือข่ายการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดกาฬสินธุ์

3.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา : ตัวแปรอิสระ ได้แก่ รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการบริหารจัดการเครือข่ายการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดกาฬสินธุ์ ส่วนตัวแปรตาม ได้แก่ ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเครือข่ายการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดกาฬสินธุ์

3.3 ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล : กลุ่มตัวอย่าง เป็นสมาชิกเครือข่ายการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 60 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่าง (Random Assignment) เข้ากลุ่มทดลองด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีจับฉลาก

3.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา : เดือนธันวาคม 2557-กรกฎาคม 2558

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยและพัฒนา (Research and Development) เรื่อง รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการบริหารจัดการเครือข่ายการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดกาฬสินธุ์ ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

การวิจัยระยะที่ 1 การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อสมรรถนะการบริหารจัดการเครือข่ายการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยการใช้กระบวนการวิจัยเชิงปริมาณ

1.1 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ สมาชิกภาคีเครือข่าย การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 145 เครือข่าย สมาชิก จำนวน 560 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาจำนวน 233 คน ผู้วิจัย ได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Cohen, Manion and Morrisson (2000 : 95)

1.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล (1) การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบรรยายปัจจัยส่วนบุคคล ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ความถี่ (Frequencies) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (2) การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการการบริหารจัดการเครือข่ายการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สถิติที่ใช้ทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นของสถิติถดถอย (Multiple Regression Analysis)

การวิจัยระยะที่ 2 การสร้างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการบริหารจัดการเครือข่ายการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ

1.1 กลุ่มเป้าหมายระยะที่ 2 ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 12 คน ที่ได้มาจากการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

1.2 สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลระยะที่ 2 ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่าง ควอไทล์ (Interquartile Rang : IQR) เพื่อวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับความเหมาะสมในทางปฏิบัติของรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

การวิจัยระยะที่ 3 การทดลองใช้ และประเมินผลรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการบริหารจัดการเครือข่ายการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย แล้วสรุปผลการใช้รูปแบบ (Model) การบริหารจัดการเครือข่ายการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ขั้นตอนนี้ ผู้วิจัย ใช้การวิจัยกึ่งทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 60 คน

1.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ใช้ชุดกิจกรรมการบริหารจัดการเครือข่าย 5 ชั้น หรือ (APIRE model) จำนวน 1 ชุด แบบประเมินการปฏิบัติงาน จำนวน 1 ชุด ลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.933 และค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ 0.308-0.830

1.2 การวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการวิเคราะห์ผลการนำรูปแบบไปทดลองใช้ว่ารูปแบบที่พัฒนามีประสิทธิภาพ หรือมีผลในการแก้ไขปัญหาตัวแปรตามหรือไม่ อย่างไร มีการประเมินผลการปฏิบัติงานโดยใช้แบบสอบถาม (Pretest-Posttest) และทดสอบด้วยสถิติทดสอบ (Paired t-test)

ผลการวิจัย

ผู้วิจัย สรุปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1.1 ตัวแปรอิสระส่งผลต่อสมรรถนะการบริหารจัดการเครือข่ายการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยมีตัวแปรที่ถูกเลือกเข้าในสมการตามลำดับ (ค่า beta) คือ 1) สมรรถนะด้านการทำงานเป็นทีมและประสานงาน 2) สมรรถนะด้านความรู้ในงาน 3) สมรรถนะด้านการบริหาร ความคิดเชิงวิเคราะห์ 4) สมรรถนะด้านการคิดเชิงระบบ 5) สมรรถนะด้านการเป็นผู้นำ 6) สมรรถนะด้านการติดต่อสื่อสารที่ดี และ 7) สมรรถนะด้านการบริหารการเปลี่ยนแปลง (P-Value <0.001, <0.001, <0.001, 0.002, <0.001, <0.001 และ 0.039 ตามลำดับ) กล่าวได้ว่าตัวแปรอิสระทั้ง 7 ตัว เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะการบริหารจัดการเครือข่ายการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งตัวแปรเหล่านั้นสามารถร่วมกันทำนายสมรรถนะการบริหารจัดการเครือข่ายการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยได้ คิดเป็นร้อยละ 86.6

1.2 รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการบริหารจัดการเครือข่ายการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดกาฬสินธุ์ ประกอบด้วย 5 ชั้น ได้แก่ 1) การตระหนักถึงความจำเป็นของเครือข่าย/ร่วมกันวิเคราะห์ปัญหา/คืนข้อมูล 2) วางแผนและสร้างพันธะสัญญาร่วมกัน 3) การปฏิบัติตามแผน 4) การรักษาความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง และ 5) การประเมินผลลัพธ์การสะท้อนผล และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ หรือ (APIRE Model) โดยมีเนื้อหาสมรรถนะที่เป็นปัจจัยที่ส่งต่อการบริหารจัดการเครือข่ายทั้ง 7 ตัว ได้แก่ สมรรถนะด้านการทำงานเป็นทีมและประสานงาน สมรรถนะด้านความรู้ในงาน สมรรถนะด้านการบริหารความคิดเชิงวิเคราะห์ สมรรถนะด้านการคิดเชิงระบบ สมรรถนะด้านการเป็นผู้นำ สมรรถนะด้านการติดต่อสื่อสารที่ดี และสมรรถนะด้านการบริหาร การเปลี่ยนแปลง ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 12 คน พบว่า ร่างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการบริหารจัดการเครือข่ายการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดกาฬสินธุ์ โดย รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการบริหารจัดการฯ มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (Mean = 4.73, S.D. = 0.21, Mdn = 4.50-5.00)

1.3 ภายหลังการพัฒนา พบว่า เครือข่ายการศึกษานอกระบบเครือข่ายการศึกษานอกระบบ มีผลต่างของคะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติงานโดยรวม เพิ่มขึ้นมากกว่าก่อนการพัฒนาย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (P-Value < 0.001)

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย ผู้วิจัย ได้อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะการบริหารจัดการเครือข่ายการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยมีตัวแปรที่ถูกเลือกเข้าในสมการตามลำดับ คือ สมรรถนะด้านการทำงานเป็นทีมและประสานงาน ด้านความรู้ในงาน ด้านการบริหารความคิดเชิงวิเคราะห์ ด้านการคิดเชิงระบบ ด้านการเป็นผู้นำ ด้านการติดต่อสื่อสารที่ดี และด้านการบริหารการเปลี่ยนแปลง กล่าวได้ว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 7 ตัวแปร เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะการบริหารจัดการเครือข่ายการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยตัวแปรเหล่านั้น สามารถร่วมกันทำนายสมรรถนะการบริหารจัดการเครือข่ายการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยได้ คิดเป็นร้อยละ 86.6 สอดคล้องกับ ผลการศึกษาของ Somboon Boonranasirirak (2010 : 85-89) ซึ่งพบว่า ตัวแปรปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงต่อความเข้มแข็งของภาคีเครือข่ายมี 6 ปัจจัย เรียงลำดับค่าอิทธิพลจากมากไปหาน้อย ประกอบด้วยปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยการมีส่วนร่วม ปัจจัยการเรียนรู้ ปัจจัยการสื่อสาร ปัจจัยภาวะผู้นำ และปัจจัย

การสนับสนุนทรัพยากร ในทำนองเดียวกับงานวิจัยของ Archanya Ratana-Ubol and Others (2009 : 65-67) ซึ่งพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย ประกอบด้วย ปัจจัยภายนอก เครือข่าย คือ การประสานเชิงนโยบาย ความร่วมมือในลักษณะหุ้นส่วนการกระจายอำนาจ ภาพลักษณ์ที่ดีของสถานสงเคราะห์ และความเป็นอิสระในการดำเนินงาน ปัจจัยภายในเครือข่าย คือ องค์กรประกอบของบุคลากรในเครือข่าย การมีจิตอาสา ความสามารถของผู้นำ กระบวนการกลุ่ม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการได้รับประโยชน์โดยตรง

การที่ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากการที่จะพัฒนาสมรรถนะของสมาชิกเครือข่ายให้ ได้ผลนั้น สมาชิกเครือข่ายต้องรู้จุดเด่น จุดด้อย ของความสามารถในการปฏิบัติงานของตน รวมถึงสามารถ พัฒนาตนเองให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของตนเองและเครือข่าย จากสถานการณ์การพัฒนา เครือข่ายในปัจจุบัน พบว่า เป็นการพัฒนาที่ไม่ทั่วถึง ไม่สนองกับความต้องการของสมาชิก ไม่ส่งผลถึง ผู้เรียนทำให้ครูต้องทิ้งห้องเรียน ทั้งนี้การเรียนรู้ของเครือข่าย และการพัฒนาเครือข่าย จะมีความหมายและมี ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นหากกระบวนการพัฒนานั้น ๆ เป็นส่วนหนึ่งในการทำงานประจำวันของเครือข่าย หรือของเพื่อนร่วมงาน ซึ่งการพัฒนาทางวิชาชีพมีรูปแบบวิธีการและแนวคิด ที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการ ฝึกอบรม แนวคิดการพัฒนาครูประจำการ แนวคิดการพัฒนาครูวิชาชีพทั้งโรงเรียน หรือแนวคิดวัฒนธรรม แห่งการเรียนรู้ ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง และวิเคราะห์ด้วยสถิติขั้นสูง เพื่อให้ได้ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการเครือข่ายการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ผล การวิเคราะห์ดังกล่าว ส่งให้ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ต้องมีเนื้อหาและกิจกรรม การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของผู้เรียนเพื่อตอบสนองความสนใจความพึงพอใจ และเป็น ตัวเลือกในการตัดสินใจซึ่งวิถีการดำเนินชีวิตและประสบการณ์ของแต่ละบุคคลมีผลต่อความสนใจความพึงพอใจและแรงจูงใจในการเรียนรู้หลังจากจบการศึกษา

2. รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการบริหารจัดการเครือข่ายการศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัยในจังหวัดกาฬสินธุ์ ประกอบด้วย 5 ชั้น ได้แก่ 1) การตระหนักถึงความจำเป็นของ เครือข่าย/ร่วมกันวิเคราะห์ปัญหา/คืนข้อมูล 2) วางแผนและสร้างพันธะสัญญาร่วมกัน 3) การปฏิบัติ ตามแผน 4) การรักษาความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง และ 5) การประเมินผลลัพธ์ การสะท้อนผล และการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ หรือ (APIRE Model) โดยมีสมรรถนะที่เป็นปัจจัยที่ส่งต่อการบริหารจัดการเครือข่าย ทั้ง 7 ตัวแปร ได้แก่ สมรรถนะด้านการทำงานเป็นทีม และประสานงาน สมรรถนะความรู้ในงาน สมรรถนะการบริหารความคิดเชิงวิเคราะห์ สมรรถนะการคิดเชิงระบบ สมรรถนะการเป็นผู้นำ สมรรถนะการติดต่อสื่อสารที่ดี และสมรรถนะการบริหารการเปลี่ยนแปลง แล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 12 คน โดยที่รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการบริหารจัดการฯ มีความเหมาะสมโดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Pisit Thepkraiwin (2011 : 284-291) ที่พัฒนารูปแบบเครือข่าย ความร่วมมือ เพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก พบว่า ประกอบด้วย กระบวนการสร้างเครือข่าย 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นตอนการตระหนักถึงความจำเป็น ในการสร้างเครือข่าย 2) ขั้นตอนประสานหน่วยงาน/องค์กรเครือข่าย 3) ขั้นตอนสร้างพันธะสัญญาร่วมกัน 4) ขั้นตอนบริหารจัดการเครือข่าย 5) ขั้นตอนพัฒนาความสัมพันธ์ และ 6) ขั้นรักษาความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง ดังผลการศึกษาของ Shaeffer (1994 : 148-150) ที่กล่าวถึง กระบวนการมีส่วนร่วมที่สามารถ ไปประยุกต์ในบริบทการจัดการศึกษา ได้แก่ 1) การรวบรวม และตรวจสอบ การวิเคราะห์ และพิจารณาข้อมูลสภาพปัญหา 2) กำหนดนิยาม จัดลำดับความสำคัญของปัญหาและกำหนดเป้าหมาย 3) การประเมินความเป็นไปได้ของข้อมูล 4) การ ตัดสินใจ และการวางแผนการดำเนินงาน 5) การออกแบบยุทธศาสตร์เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุผล 5) การออกแบบยุทธศาสตร์ เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุผล การจัดสรรงานและความรับผิดชอบให้กับ

ทีมงาน 6) การปฏิบัติตามแผนงาน 7) การตรวจสอบความก้าวหน้าของแผนงาน และ 8) การประเมินผลลัพธ์ และผลกระทบที่เกิดขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Phichai Phetcharat (2004 : 89) ที่กล่าวถึง พัฒนาการ และวงจรชีวิตของเครือข่ายมี 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ขั้นเกิดแรงจูงใจ ขั้นที่ 2 ขั้นวางใจกลุ่ม ขั้นที่ 3 ขั้นขยายผล และขั้นที่ 4 กลุ่มสัมพันธ์เป็นการบริการเครือข่ายหลังจากที่เครือข่ายได้ดำเนินการจนมีความเข้มแข็งสามารถพึ่งพาตนเองได้ และมีการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนากิจกรรมความสัมพันธ์ เพื่อร่วมรักษาเครือข่ายให้ยั่งยืน

การที่ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการบริหารจัดการเครือข่ายการศึกษาของระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้วิจัย ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาจุดแข็งของภาคีเครือข่ายหลายแนวทาง เช่น 1) ลักษณะแบบไม่เป็นทางการ มีความยืดหยุ่น สมาชิกของเครือข่ายรวมตัวเป็นกลุ่ม แต่เปิดโอกาสให้สมาชิกในเครือข่ายทำงานแบบกระจายงานไปอย่างทั่วถึง โดยเน้นความคิดสร้างสรรค์เป็นกลุ่ม 2) การพัฒนาศักยภาพของ แต่ละคนให้เข้มแข็ง โดยตระหนักถึงประสบการณ์ของแต่ละคนในเครือข่าย รวมทั้งมีการจูงใจและกระตุ้นให้สมาชิกแบบขับเคลื่อนการทำงานไปสู่เป้าหมาย 3) สนับสนุนสมาชิกให้ทุกคนมีหน้าที่รับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเต็มกำลังความสามารถ 4) ทุกคนในเครือข่ายมีความร่วมมือกัน ประสานงาน แบ่งปันความรู้ ประสบการณ์ ช่วยเหลือเกื้อกูลกันให้เครือข่ายสามารถพึ่งตนเองได้ และ 5) มีการสนับสนุนให้ทำงานเป็นระบบ โดยมีการกำกับติดตาม และประเมินผลการทำงาน สนับสนุน การบริหารจัดการทรัพยากรให้สามารถปฏิบัติได้ กล่าวโดยสรุปแล้ว Ogili (2008 : 236) ให้แนวคิดเกี่ยวกับจุดแข็งของภาคีเครือข่ายการศึกษาในระบบทางไกลสามารถวิเคราะห์ได้ 3 ประการ ได้แก่ การพัฒนาศักยภาพให้สมาชิกมีความเข้มแข็ง สนับสนุนให้มีการพึ่งตนเอง โดยร่วมมือร่วมใจในการทำงานและเน้นการทำงานเป็นระบบ

3. ภายหลังการพัฒนา พบว่า เครือข่ายมีสมรรถนะการบริหารจัดการ โดยรวมทุกด้าน เพิ่มขึ้น จากก่อนการพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P\text{-Value} < 0.001$) โดยที่รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการบริหารจัดการฯ มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\text{Mean} = 4.73, \text{S.D.} = 0.21, \text{Mdn} = 4.50\text{--}5.00$) สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Somboon Tanya, Sittisak Julsiripong, Pramual Tanya, Sirinat Jongkulklang, Chayapol Thongphukdee and Lalita Thongphukdee (2016 : 14-22) ซึ่งพบว่า 1) กลยุทธ์ในการพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ด้านการสอนตามแนวปฏิรูปการศึกษาในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน จังหวัดนครราชสีมา ประกอบด้วย มาตรการในการพัฒนา 4 ข้อ คือ 1) ดำเนินการเสริมพลังอำนาจให้แก่ครูที่มีองค์ความรู้ด้านนวัตกรรมการสอน 2) จัดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และถ่ายทอดนวัตกรรมการสอน 3) ส่งเสริมให้ใช้นวัตกรรมการสอนพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนโดยใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียนและ 4) เผยแพร่นวัตกรรมการสอนและผลการใช้นวัตกรรมการสอนในการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน 2) เครือข่ายการเรียนรู้ด้านการสอน ตามแนวปฏิรูปการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดนครราชสีมา ประกอบด้วย ครูแกนนำ 30 คน ครูเครือข่าย 29 คน นวัตกรรมสอนที่นำมาใช้ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีจำนวน 13 นวัตกรรม 3) ผลการดำเนินกิจกรรมของเครือข่ายการเรียนรู้ด้านการสอนตามแนวปฏิรูปการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ครูแกนนำ และครูเครือข่ายมีความรู้ความสามารถในการใช้นวัตกรรมสอน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และมาก นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ โดยใช้นวัตกรรมสอนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ครูแกนนำและครูเครือข่ายมีความพึงพอใจต่อการดำเนินกิจกรรมของเครือข่ายการเรียนรู้ด้านการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ในทำนองเดียวกับผลการวิจัยของ Somsak Aiumdee, Manit Chaiyagij, Kanchana ngorangsri and Sumali Chanchalor (2013 : 216-224) ซึ่งพบว่า รูปแบบที่มีประสิทธิภาพของระบบ

การบริหารเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเป็นเครือข่าย ผสมผสานระหว่างบุคคล และเทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งอย่างไม่เป็นทางการและเป็นทางการช่วยการทำงานให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 องค์การของเครือข่าย ประกอบด้วย วัตถุประสงค์เป้าหมายของ เครือข่าย สมาชิก เครือข่าย และบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในเครือข่ายองค์ประกอบที่ 2 การจัดการเครือข่าย ประกอบด้วย การพัฒนาแผนกลยุทธ์การออกแบบ เครือข่าย การบูรณาการ และการเชื่อมโยงการดำเนินการ และการวัดผล การประยุกต์ใช้ ICT ในการ จัดการเครือข่าย การพัฒนาความรู้ และทักษะบุคลากร และการจัดระบบติดต่อสื่อสาร องค์ประกอบที่ 3 การใช้ประโยชน์จากเครือข่าย ประกอบด้วย การประสานงานร่วมกันการแลกเปลี่ยนสารสนเทศ และความรู้การแลกเปลี่ยน และระดมทรัพยากร และการพัฒนาความรู้ และทักษะ องค์ประกอบที่ 4 การธำรงรักษาเครือข่าย ประกอบด้วย การจัดกิจกรรมร่วมกัน การสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างสมาชิก การสร้างระบบการจูงใจ การจัดหาทรัพยากร สนับสนุน การสร้างที่ปรึกษา และการสร้างผู้นำรุ่นใหม่

การที่ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากการเรียนรู้ของบุคคลเกิดจากการปฏิบัติจริง และการประกอบอาชีพที่สามารถนำไปสู่ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์การเรียนรู้ใหม่ ๆ การเรียนรู้ตามสภาพจริง ในชุมชนสนับสนุนให้สมาชิกจำนวนหนึ่งมีการพัฒนาอาชีพและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และสมาชิกส่วนหนึ่งสามารถพัฒนานวัตกรรมได้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่น และสภาพที่เป็นจริง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการศึกษา พบว่า สมรรถนะด้านการบริหารความคิดเชิงวิเคราะห์มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำกว่าทุกด้านดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพัฒนาทักษะด้านการคิดเชิงวิเคราะห์ให้กับเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง

1.2 จากผลการศึกษา พบว่า สมรรถนะที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการเครือข่ายการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย มีตัวแปรมากที่สุด คือ สมรรถนะด้านการทำงานเป็นทีมและประสานงาน รองลงมา คือ สมรรถนะด้านความรู้ในงาน สมรรถนะด้านการบริหารความคิดเชิงวิเคราะห์ สมรรถนะด้านการคิดเชิงระบบ สมรรถนะด้านการเป็นผู้นำ สมรรถนะด้านการติดต่อสื่อสารที่ดี และสมรรถนะด้านการบริหารการเปลี่ยนแปลง ตามลำดับ ดังนั้นการพัฒนานวัตกรรม เพื่อพัฒนาสมรรถนะของเครือข่ายควรนำสมรรถนะเหล่านี้ไปใช้ตามลำดับอิทธิพล

1.3 การนำรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการบริหารจัดการเครือข่ายการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยหรือ APIRE Model ไปสู่การปฏิบัติ ควรแบ่งขั้นตอนการดำเนินการเป็น 3 ขั้น คือ ขั้นเตรียมการ ขั้นดำเนินการ และขั้นประเมินผล

1.4 การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัย ใช้ระยะเวลา 8 เดือน ซึ่งผลการปฏิบัติงานตามตัวชี้วัดบางตัว ยังไม่สามารถประเมินได้ ดังนั้น ควรใช้เวลาในการดำเนินการอย่างน้อย 12 เดือน

1.5 การประเมินผลการปฏิบัติงาน สำหรับการวิจัยครั้งนี้ เป็นการประเมิน โดยเครือข่ายประเมินตนเอง ซึ่งอาจจะมียุติในการประเมิน ดังนั้น ควรมีการประเมินแบบ 360 องศา เพื่อให้ผลการประเมินน่าเชื่อถือยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะ สำหรับการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัย เพื่อศึกษารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการคิดเชิงวิเคราะห์ ของเครือข่าย การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย หรือสมรรถนะด้านอื่นที่สอดคล้องกับความต้องการ ของเครือข่าย

2.2 ควรมีการวิจัย เพื่อศึกษาการนำรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการบริหารจัดการเครือข่าย การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ไปใช้ในการส่งเสริมสมรรถนะที่จำเป็นของนักเรียน และนักศึกษา

2.3 ควรศึกษาวิจัยและพัฒนา (Research and Development) เพื่อติดตามและ ประเมินผลการนำรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการบริหารจัดการเครือข่ายการศึกษานอกระบบ และ การศึกษาตามอัธยาศัยอย่างต่อเนื่อง

2.4 จากผลการศึกษา หลังการพัฒนา พบว่า สมรรถนะในการสื่อสารเพื่อหาเสียงสนับสนุน มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นน้อยกว่าสมรรถนะด้านอื่น ๆ ดังนั้น ควรศึกษาวิจัย และพัฒนานวัตกรรมเพื่อเพิ่ม สมรรถนะด้านนี้

เอกสารอ้างอิง

- Archanya Ratana-Ubol and Others. (2009). “The study of State, Problem, Need and Non-Formal Education and Informal Model to Enchance Learning for the Preparation of Thai Labour Entering to Elderly Age”. *Journal of Education Studies*, 40 (2) : November-December 2012 p.20-34. [in Thai].
- Cohen, L., Manion, L., and Morrison, K. (2000). *Research Methods in Education*. 5th edition. London. Routledge/Falmer, Taylor&Francis Group.
- Jatuporn Sutthiwiat. (2011). *Learning Network*. Documentation of principles and concepts for the operation of non-formal education centers: Non-formal education textbook: Supervisory unit. [in Thai].
- Office of the National Education Commission. (2002). *Non-formal education management report to promote lifelong education according to the 1999 Act*. Bangkok: Technology and Learning Group, Office of Learning Development and Education Network, Religion and Culture. [in Thai].
- Office of the Private Education Commission. (2002). *Private education in the next decade*. Bangkok: Office of the Private Education Commission. [in Thai].
- Ogili, E. (2008). *Distance Network for Strengthening the Education Movement in Nigermant*. [Online] www.iiz-dvv.de/Index.php?Article_id=371&clang=1.
- Phichai Phetcharat. (2004). *Competitiveness of the Public Sector for Development*. Lopburi: Rajabhat Institute Thepsatri. [in Thai].

- Pisit Thepkraiwin. (2011). *THE DEVELOPMENT OF COLLABORATIVE NETWORK MODEL FOR EDUCATIONAL QUALITY MANAGEMENT IN SMALL SIZED PRIMARY SCHOOLS*. Doctor of Philosophy Thesis: Khon Kaen University. [in Thai].
- Prime Minister's Office. (2011). *The 11th National Economic and Social Development Plan 2012-2016*. Bangkok: Office of the Prime Minister. [in Thai].
- Ratchada Kongkaluang. (2007). *A study of Bangkok community learning center's needs and guidelines for organizing non-formal and informal education activities*. Master's Degree Thesis: Chulalongkorn University. [in Thai].
- Sakkarin Chonpracha. (2007). *The development of non-formal education training curriculum for teachers in school under Chiengrai Educational Service Office Area 2*. Doctor of Education thesis: Srinakharinwirot University. [in Thai].
- Shaeffer, S. (1994). *Partnerships and Participation in Basic Education: A Series of Training Modules and Case Study Abstracts for Educational Planners and Mangers*. Paris : UNESCO, International Institute for Educational Planning.
- Somboon Boonranasirak. (2010). *Factors influencing the strengths of network party of schools under the office of the non-formal and informal education*. Doctor of Education thesis: Srinakharinwirot University. [in Thai].
- Somboon Tanya, Sittisak Julsiripong, Pramual Tanya, Sirinat Jongkulklang, Chayapol Thongphukdee and Lalita Thongphukdee . (2016). "The Development of Learning Network for Teaching According to the Educational Reform in Basic Educational Schools, NakhonRatchasima" *The Golden Teak : Humanity and Social Science Journal* (GTHJ.), 22 (1) : January - April 2016 : 14-22. [in Thai].
- Somsak Aiumdee, Manit Chaiyagij, Kanchana ngorangsrri and Sumali Chanchalor . (2013). "The Development of the Participative Education Networks System under the Management of Primary Educational Service Area Offices". *Journal of education Naresuan University*, 15(5), 216-224. [in Thai].
- Thawinee Suphuththikul. (2007). *Effects of organizing non-formal education activities based on transformative learning theory on dependence behavior of drug addicts in Drug Dependence Treatment Centers in three Southern provinces*. Master of Education Thesis: Chulalongkorn University. [in Thai].
- Theera Runchareon. (2002). *Conditions and problems of administration and Basic education management of Educational Institutions in Thailand*. Bangkok: VT C. Communication. [in Thai].
- Thitichaporn Phongjan. (2010). *Participation of Network Party in developing Phrao District non-formal and informational education, Chiang Mai Province*. Master of Education Administration Degree Thesis: Chiang Mai University. [in Thai].